

چکیده

مقدمه و هدف: خدمات جراحی یکی از اجزای ضروری نظام سلامت است، اما بطور کلی در بهداشت عمومی در سراسر جهان به اندازه کافی مورد توجه قرار نگرفته است. این مسئله در کشورهای در حال توسعه بیشتر مورد غفلت واقع شده است. هدف از انجام این پژوهش ارائه یک الگوی مدیریت یکپارچه در حوزه خدمات جراحی در بیمارستانهای شهرستان ایران با شناسایی مولفه های مهم و تاثیر گذار در مدیریت اتاقهای عمل در بیمارستانهای شهرستان بود.

روش پژوهش: پژوهش حاضر از نوع پژوهشهای ترکیبی می باشد که در ۴ مرحله انجام شد. در مرحله مرور جامع به بررسی مطالعات انجام شده در زمینه مدیریت خدمات جراحی در ایران و جهان پرداخته شده است. در مرحله دوم یک تحلیل وضعیت با استفاده از چک لیست استاندارد "تحلیل وضعیت خدمات جراحی ضروری و فوریتهای جراحی" در ۴۲ بیمارستان شهرستان انجام شد و وضعیت بیمارستانها در ۴ بعد اصلی (زیرساختها، نیروی انسانی، خدمات جراحی و لوازم و تجهیزات) ارزیابی شد. در مرحله سوم مولفه های اصلی مدیریت خدمات جراحی ضروری با استفاده از مصاحبه های کیفی از دیدگاه ذیربطان در دو سطح اجرایی و ستاد شناسایی گردید. و نهایتا از یافته های سه مرحله قبل یک الگوی اولیه مفهومی از مدیریت خدمات جراحی ضروری طراحی شد که با استفاده از پانل متخصصان اصلاح گردید و با استفاده از تکنیک دلفی اعتبار بخشی شد.

یافته ها: یافته های مراحل مختلف پژوهش نشان داد که عوامل متنوعی در مدیریت خدمات جراحی در بیمارستان شهرستان دخالت دارد. یافته های مرور جامع نشان داد عواملی مثل زیرساختها، نیروی انسانی، تجهیزات خدمات جراحی و احیا، آموزش و ایمنی فیزیکی در مدیریت خدمات جراحی بسیار مهم می باشند. مطالعه وضعیت سنجی به روش کمی نشان داد در مجموع امکانات، تجهیزات، نیروی انسانی آموزش دیده و زیرساختهای مناسبی در سطح بیمارستانهای شهرستان در ایران وجود دارد. یافته های مطالعه کیفی از دیدگاه اجرایی به عواملی چون جایگاه اتاق عمل، ارتباطات، برنامه ریزی، رسمیت، ایمنی پرسنل و بیمار، فرهنگ سازمانی، مدیریت عملکرد، انگیزش پرسنل و متخصصین، و مدیریت منابع انسانی اشاره کردند. یافت های مطالعه کیفی از دیدگاه سیاستگذاران از سطح بندی خدمات، خلا های قانونی، رفتار پزشکان و همچنین عوامل انگیزشی با هدف ماندگاری را از مهمترین عوامل تاثیر گذار بر مدیریت خدمات جراحی ضروری در شهرستان نام بردند. نهایتا همه این یافته ها منجر به ارائه الگویی بومی در سه سطح، جهت مدیریت خدمات جراحی در بیمارستانهای شهرستان شد.

نتیجه گیری: این مطالعه بر اهمیت رویکرد جامع نسبت به عوامل موثر بر مدیریت خدمات جراحی ضروری در سطح شهرستان تاکید می نماید که با استفاده از آن می توان خدماتی به مراتب با کیفیت تر و سطح بالاتر در سطح بیمارستان شهرستان ارائه داد.

واژگان کلیدی: جراحی، فرآیند جراحی، خدمات اورژانس، خدمات جراحی ضروری، بیمارستان شهرستان، خدمات سلامت،

ایران